

ברצוני לציין, כי בכתבה על חתונתו של יובל רבין (העולם הזה 2021) בשם "החתור נה שלא התגדה לה", ציינתם מיספר עובדות על אפי'הכלה (האסי'החורגת), הגב' רת בתיה סניור. נכתב כי אפי'הכלה היא ספרדיה, יוצאת-מרוקו. מבלי לפגוע בעדה המרוקאית המכובדת,

בתיה סניור

עם כל הכבוד למרוקאים

ברצוני לציין כי אפי'הכלה היא ילידת תל-אביב, ומוצאה מאחת המישפחות המפוארות של קהילת יוון, מישפחת מודיאנו ונחמן, אשר עלו לארץ בשנות השלושים המוקדמות ועזרו לבנות בפועל את העיר תל-אביב.

ג'קי רנון, תל-אביב

ידידה אל הקהל הממוצע

אני פונה אל העולם הזה, כאחד מאישי השפיות האחרונים של העיתונאות הישראלית. ברצוני להעלות את בעיית ה'תרבות המוסיקלית הישראלית, כחלק מן הניווט התרבותי היכול שפשה בחברה הישראלית.

מי שהיה בין צופי תחרות הארונז'ון, אולי חש גם הוא צבלי קבס למישמע ה'שירים' שהושמעו באותו מישדר ראווה תנו ומנופת (ומי שלא היה בין 500 מיליון המטומטמים — בוודאי יצא נשכר).

ומכאן מתעוררת השאלה: מדוע הישראלי בולע בתאוה, ובמיצמוץ-שפתיים רעשני, את מיגוון סוגי הפסולת המוסיקלית המערבית? אינני מתנגד למוסיקה קלה, בתנאי שמאחרי כל שיר תתייצב האמת המוסיקלית שלו. וכך אנו מוצאים את החיפושיות, ג'יס איאן, קרול קינג, ליאונרד כהן, סיימון וגארפונקל, ג'ון דנוור ועוד רבים וטובים — שגם אם אינך חסיד של סוג מוסיקה זה, אתה מכיר בכישרונם וביכולתם המוסיקלית של מבצעיה.

אולם גם בתחום המוסיקה הקלה הלה מהפכה בשמונה השנים האחרונות. המחיר צות בין המוסיקה ה'רצינית'-הקלאסית ו'הג'אז, ובין מוסיקת-הפופ — נפלו. להקות פופ ניגנו עם תימורות פילהרמוניות וקאמריות, ונכתבו יצירות לכלים אלקטרוניים. מהפכה מוסיקלית זו כבשה את מירי גות המערב, והיא נמצאת בתה בעיצומה בארצות מיוחדות-אירופה. ומה בישראל...?

בתוך בליל הפסטיבלים למיניהם, ו'הקישט המשודר בתוכניות המוסיקה של רשות השידור הישראלית — כולל הטלוויזיה — כמעט שאין שומעים דבר, כבר שמענו הצדקויות שונות בדבר 'קליעה לטעמו של הקהל הממוצע', ה'ביקוש' של הקהל, 'ידידה אל העם' וכו'. אולם רשות השידור מתעלמת מן האלמנט ה'חשוב ביותר בתחום זה: החינוך המוסיקלי.

כיצד יידע 'הישראלי הממוצע' שיש מוסיקה אחרת, אחת הוא מולעט במוסיקה המיסחרית של מיצעדי-הסימונים? כיצד יכול להרויב את השכלתו המוסיקלית, כאשר החשיבות הניתנת ל'בררה' היא מעבר לכל פרופורציה?

כך קורה גם, שאם קיימים מיספר מוסיק' (המשך בעמוד 8)

ישראלים בשרירודם, אלא שדים מרושעים ורצחניים. הדבר מעוות את שקוליהם, ובי סופו של דבר גם את נפשם. כאשר מדברים על "מחבלים", כאשר הכוונה היא לכל המיבנה הפוליטי הגדול והמורכב של העם הפלסטיני.

כאשר מדברים על "חולייה של מחב" לים שחצתה את הגבול", עוד יש סבירות כלשהי למונח — אם כי ייתכן מאד שאותה חולייה באה למטרת הרג, מודיעין או פיר גוע אחר, ולאווידווקא לצורכי חבלה.

אבל מדי יום מופיעות בכלי-התיקשורת שלנו ידיעות שהן אוויליות בעליל: "נציג ברית-המועצות תבע את הזמנת המחבלים ל'נבחה", "המימשל האמריקאי שוקל משא ומתן עם המחבלים", "ניתן למחבלים מעמד של משקיפים בוועידת הסופרים", וכו'.

בכל המקרים האלה הכוונה היא לאש"ף, גוף פוליטי המוכר עליידי יותר ממאה מדינות, המשתתף עתה כימעט בכל הגופים הבינלאומיים, והמורכב ממוסדות פוליטיים רבים, אורתיים וצבאיים. כאשר אהנו קור' אים לאירגון זה בשם "אירגון טרור" או "מחבלים", אהנו מטמטמים רק את עצמנו.

הדבר מעוות בהכרח את השקפת עולמנו, כאשר מוזמנים "מחבלים" ברוב כבוד לזרה הדיסלומטית העולמית, נוצר רושם כאילו כל העולם השתגע — בעוד שלמעשה שה השתגעו רק כלי-התיקשורת שלנו. אם המחבלים הנאציים מוזמנים לא"ם, משמע שהא"ם הוא נאצי (ראה קאריקטורה).

אפשר לשנוא את אש"ף, לשלול כל אפשרות של לשאת-ולתת עימו, לחשוב שיש להעמיד אל הקיר את כל מנהיגיו ועסקניו, אך גם עיתונאי הסבור כך, אינו פטור מן החובה למסור מדוייק, הדי ברור על "המחבלים" בהקשר כזה הוא סלאנג של שטיפת-מוח, ואינו משרת שום מטרה חיובית.

מוטב לקרוא גם לגופים עוינים בשמות שהם נתנו לעצמם — אש"ף, סידאיון, פתח, החזית העממית לשחרור פלסטין, כשם שאהנו תובעים שיקראו לנו בשמות ש' הענקו לעצמנו — ישראל, ציונות, צה"ל, וכו' — וכך אהנו נוהגים בעיתון זה.

כשפחה העיברית, "מתפרעים" הם אנשים הפרועים את הסדר הציבורי המוסרי. כם, אם גורמים פירחחים למהומה ברחוב דינגוף, הם "מתפרעים". לעומת זאת, מי שמפגין למען מטרה פוליטית או חברתית — צודקת או בלתי צודקת, בשלכות-התיקשה או ברמאללה, במוסרית או בסאכנין — אינו "מתפרע".

אלא "מפגין", הפרעת-הסדר באה מפני ש' הוא מתנגד למדיניות מסוימת, ולא מפני שהוא מתנגד לסדר בתור שכוונה.

הוא הדין לגבי ה'מסיתים', כאשר מטיף מישוה לזולתו לפעול למען מטרת ציבורית — לאומיות או מוציאוליות, טובות או רעות — אין הוא מסית, אלא אם כן נעבור לסלאנג של שטיפת-מוח האומר: אהנו "מסבירים", הם "מסיתים"; פעילי העלייה במוסקבה "מפגינים", חסידי אש"ף ברמאללה "מתפרעים", וכו'. בעיתון פרטב' זה יופיעו אותם המונחים בסדר הפוך. האם רוצים אהנו שזו תהיה רמת כלי-התיקשורת רת שלנו?

הדבר מדאיג עוד יותר כאשר חודרות למילון שלנו מילים ברוטאליות ומשחיתות. אני נחרד בכל פעם מחדש כאשר מודיע עה נערה ח'יננית בטלוויזיה בקול מתוק כי כוחותינו "חיסלו" כד'רוכך "מחבלים".

אותם "מחבלים" היו בני-אדם — אולי רעים, מרושעים, פושעים, אבל בני-אדם. בני-אדם מתים, נהרגים, נקטלים, לפע מיס נרצחים. התנ"ך אוסר עלינו לשמוח כאשר נושלים אויבנו. אפשר "לחסל" מיב נה, הפך, עץ, אי אפשר "לחסל" בני-אדם, אלא-אם-כן מתייחסים אליו כאל פישפש.

אפשר להמשיך ברשימה, אך דומני שדי בדוגמות אלה. יש כוח למילה, להיטיב או להרע. אם רוצים אהנו לשמור על רמה לאומית, כיאה לעם שפוי, בעל יכולת תרבותית ו' כושר טכנולוגי, מן הראוי שנשמור על הדיוק והטור של לשוננו.

כאשר אמרו חכמים כי החיים והמוות ביד הלשון, הם צדקו גם מבחינה זו.

לוי אשכנז

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי. המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 243386-03. תאריך: 136. מען מברקי: "עולמפרם". מודפס ב'הרפוס החדש' בע"מ, תל-אביב, רחוב בן-אביגדור. הפצה: "גד" בע"מ. גלופות: "צניקוגרפיה כספי" בע"מ. העורך הראשי: אורי אבנרי. המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

אם כן, מדוע אהנו משתמשים במונח זה דווקא? פשוט מאד: השימוש במונח "היהודה ושומרון" הוא אקט של סיפוח. סיפוח נפ' שי, שהוא הצעד הראשון — והמסוכן ביותר — לקראת סיפוח מעשי.

כשאתה אומר "הגדה המערבית", ברור לך ולשומעך שאתה מדבר על שטח ש' אינו נכלל בישראל, לא מבחינה מישפ' טית ולא מבחינה נפשית. את הגדה אתה יכול להחזיר לבעליה, אם תרצה, ואם תחשוב שזה כדאי או הכרחי, אבל אפילו כשההגיון שלך אומר שעליך להחזירה, קשה לך להחזיר שטחים הנושאים שמות עיבריים מקודשים כמו "היהודה ושומרון".

וזאת היתה, כמובן, כוונתם של אותם אמני שטיפת-המוח — בממשלה ובכלי התיקשורת — שהנהיגו את השימוש ב' שמות אלה. "יונה", המשתמשת במילים "היהודה ו' שומרון", כבר נכנעה למעשה, מבחינה

הזמנת המחבלים לא"ם מ' השתגעו?

נפשית, היא הפכה נץ. היא נפלה קורבן בלתי-מודע לעריצות המילים.

הוא הדין, כמובן, לגבי השימוש ב' אותה מילה מסורסת ומעוותת, "השטחים". מבחינה משפטית, השטחים שנכבשו ב' מילחמת ששת הימים הם כיום, ששטחים מוחזקים". זהו מונח מישפטי בינלאומי, המקובל גם בחוק הישראלי.

אנשי-הסיפוח ניסו, תחילה, להחזיר את המושג "השטחים המשותפים". אולם ה' ציבור הרחב, שהוא שפוי למדי, לא קלט מונח זה. הוא לא קיבל את ההנחה שאהנו "שיחרגנו" מילון ערבים ככך שהיטלנו עליהם מישטר-כיבוש וסילטון-צבאי.

ואז התחכמו אמני שטיפת-המוח, והמציעו או מושג שואא, לכאורה, אידייתי לחלו' טין: "השטחים" אילו שטחים? מדוע יש "שטחים" בצד ההוא, ולא בצד הזה?

התייחסו של טכסיס לשוני זה הוא רב, דווקא מפני שקורבנותיו כלל אינם חשים בו, כאשר מדברים על "השטחים", מתקבל הרושם התהיכרתי שאלה הם שטחים ריקים, אובייקט קרקעי גרידא, שאפשר לנהוג בו כאוות הנפש.

"השטחים המוחזקים" הם שטחים מסויי מים, בעלי מעמד מישפטי מסויים, ובהם אוכלוסיה הכפופה למישטר זמני מסויים, ואילו "השטחים" הם אובייקט לסיפוח. אנשי חזית-הסירוב מדברים על "הציר נים הגזעניים", כשהם מתכוונים לישרא' לים. כתוצאה מכך, אין הם רואים מולם

קריאה קרי.

"מידים, מידים, מידים", אמר האמלט בילוול. אולם טעות היא לזלזל במילים. מילים יכולות לשמש כלי-נשק בידי רודנים, והן יכולות להפוך בעצמן רודנים. יש שנדמה לאדם כי הוא משתמש במילים לצרכיו — אך למעשה אינו אלא עבד נרצע למילים — שהוא משתמש בהן. הדבר נכון במיוחד לגבי עיתונים.

המילה היא מכשיר-העבודה של העיתון נאי, אך רק לעיתים רחוקות בודק העי' תונאי את טיבו של המכשיר הזה. אולי הוא השתבש, התכופף, התקלקל?

אהנו, בעיתון זה, משתדלים לבחון מדי פעם את המילים שאהנו משתמשים בהן, ואם אתה קורא קבוע של העולם הזה, בוודאי שמת לב לכך שהשימוש שלנו במי' לים שונה, במיקרים רבים, מן השימוש ה' מקובל בעיתונים אחרים.

אם תפקידו הראשון של העיתונאי הוא למסור מידע מדוייק ככל האפשר, הרי עליו לדאוג לכך שלא יתגנבו לכתוב' תיו מילים המשבשות את התפקיד הזה. פוליטיקאי יכול להשתמש במילים ל' צורכי תעמולה. התעמולה היא, לעיתים קרובות, ההיפך ממידע, המוסכמת החברת' יות מתירות לפוליטיקאי לשקר, ולרוב גם מעודדות זאת. אולם עיתונאי שקרן עושה את מלאכתו רמייה. בחברה החופשית — להבדיל מישטר סטאליטארי — העיתון נאי, ההופך את עצמו לתועמלן של השיל-טון, מועל בתפקידו.

יש שציבור שלם משתמש במילים כוזב בות לצורכי תעמולה. כך, למשל, הקסירו מדינות ערב במשך שנים אחדות שלא להשתמש בשם "ישראל", אלא לדבר אך' זרק על "פלסטין הכבושה".

התוצאה היתה מרה — לערבים עצמם. מי שתעלם מן השם "ישראל", חזקה עליו שיתעלם גם מן המציאות של ישראל. כא' שר ישראל אינה קיימת להלכה, וקיים רק שטח לבן במפה הקרוי "פלסטין הכבושה", אין גם צורך להתמודד עם המציאות של ישראל, ללמוד אותה, לעפל בה, לטובה או לרעה. לפחות בשתי מילחמות — 1956 ו' 1967 — שילמו הערבים עבור מחדל זה.

מאז למדו לקח. חוץ מגורמים שוליים ב' חזית הסירוב", אין אף מדינה א' גוף רציני אחד בעולם הערבי שאינו משתמש כיום בשם המפורש של ישראל, בביירות ובמקומות אחרים כמו מוסדות רציניים ביותר לחקר ישראל.

התוצאה: יום-הכיפורים, 1973.

יש בוודאי התמהום על כך שאנח נו, בעיתון זה, איננו מדברים על "היהודה ושומרון", אלא על "הגדה המערבית". יש לכך סיבה.

השמות "היהודה" ו"שומרון" הם כשרים בהחלט. מבחינה גיאוגרפית והיסטורית, הם נכונים (אם כי שטחים נרחבים של יהודה ושומרון נמצאים בישראל עצמה, בתחום הקו הירוק, ועצם השימוש בשמות אלה לשטחים המוחזקים בילבד הוא כוזב).

לעומת זאת, המונח "הגדה המערבית" הוא שרירותי למדי, והוא נגזר מן המציי אית של הממלכה הירדנית.